

”EURO-AML” NOWY PAKIET LEGISLACYJNY AKTUALNE ZMIANY PRAWNE I REGULACYJNE WSTĘP DO DYSKUSJI

Paweł Szulik
radca prawny ZBP

Warszawa, 11 maja 2023 r. – XII Forum Bezpieczeństwa Banków

Zmiany wprowadzone w ramach V AMLD

- Poszerzenie listy instytucji obowiązanych o pośredników w obrocie nieruchomościami, kantory wymiany walut wirtualnych, dostawców kont wirtualnych, handlarzy dziełami sztuki
- Wprowadzenie definicji waluty wirtualnej i dostawcy kont waluty wirtualnej
- Zakaz prowadzenia anonimowych skrytek depozytowych
- Obniżenie progu dla przedpłaconych kart płatniczych, od którego istnieje obowiązek stosowania środków bezpieczeństwa finansowego wobec klienta
- Wprowadzenie czynnika ryzyka związanego z klientem (Załącznik nr III) dot. tzw. Złotych Paszportów
- Wprowadzenie mechanizmów zabezpieczających dokładność i aktualność informacji w centralnych rejestrach beneficjentów
- Zakres dostępu do centralnego rejestru – Wyrok TSUE C-37/20 i C-601/20 (22.11.2022)
- Państwa trzecie wysokiego ryzyka
- Scentralizowane rejestry rachunków bankowych – Ustawa o SINP
- Centralne rejestry właścicieli nieruchomości
- Scentralizowanie rejestrów w różnych krajach
- Obowiązek publikowania sprawozdań – w tym zakresie liczby SAR

VI Filarów polityki AML/CFT

7 maja 2020 r., Komisja Europejska opublikowała Plan działania na rzecz kompleksowej unijnej polityki zapobiegania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. Plan działania opiera się na **VI Filarach**:

1. Skuteczne stosowanie przepisów UE: Komisja będzie nadal ściśle monitorować wdrażanie unijnych przepisów przez państwa członkowskie, aby przepisy krajowe spełniały najwyższe możliwe standardy.

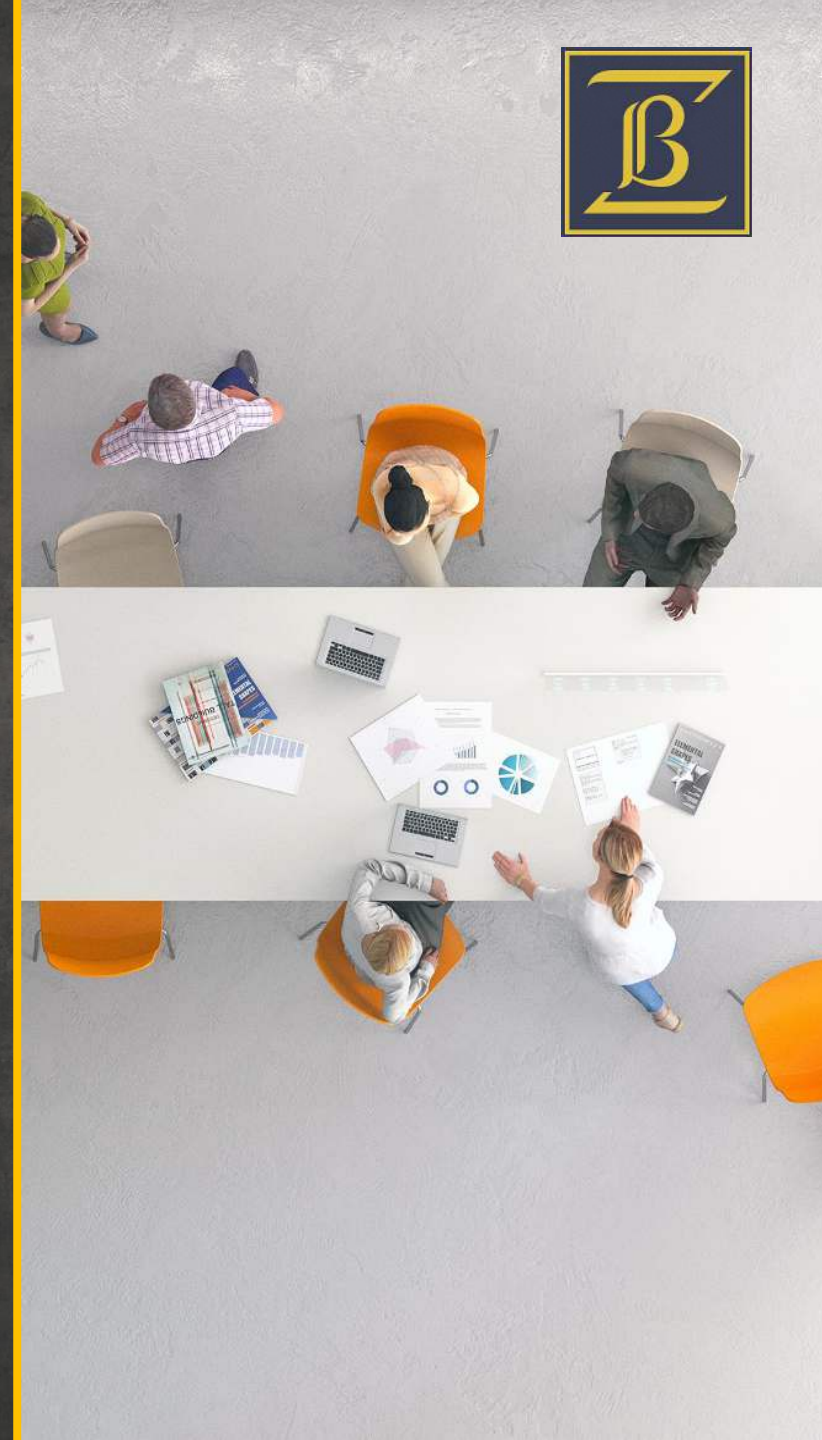
2. Jednolity zbiór przepisów: obowiązujące przepisy unijne są dalekosiężne i skuteczne, państwa członkowskie stosują je jednak w bardzo różny sposób. Rozbieżne interpretacje prowadzą zatem do luk w unijnym systemie, które mogą być wykorzystywane przez przestępców.

3. Nadzór na szczeblu UE: według obecnych zasad za indywidualny nadzór nad stosowaniem przepisów UE w tej dziedzinie odpowiedzialne są poszczególne państwa członkowskie, co może prowadzić do powstawania luk w zakresie nadzoru nad tymi przepisami.

4. Mechanizm koordynacji i wsparcia jednostek analityki finansowej państw członkowskich: jednostki analityki finansowej w państwach członkowskich odgrywają zasadniczą rolę w identyfikowaniu transakcji i działań, które mogą mieć związek z działalnością przestępczą.

5. Egzekwowanie przepisów prawa karnego UE i wymiana informacji: współpraca sądowa i policyjna, prowadzona w oparciu o unijne instrumenty i rozwiązania instytucjonalne, ma kluczowe znaczenie dla zapewnienia właściwej wymiany informacji. W walce z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu może też odegrać pewną rolę sektor prywatny.

6. Pozycja UE na arenie międzynarodowej: UE jest aktywnie zaangażowana w prace Grupy Specjalnej ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (FATF) i podejmowane na arenie międzynarodowej działania dotyczące kształtowania międzynarodowych standardów w zakresie walki z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu.

Pakiet „Euro AML”

W związku z opracowanymi „Filarami” – w lipcu 2021 r. Komisja Europejska opublikowała pakiet rozwiązań legislacyjnych w obszarze AML/FT. Pakiet regulacji składa się z czterech aktów prawnych:

- Rozporządzenie ustanawiające nowy unijny organ ds. AML/CFT,
- Rozporządzenie w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, które ma zawierać bezpośrednio obowiązujące w państwach członkowskich przepisy, w tym w zakresie stosowania środków bezpieczeństwa finansowego oraz beneficjentów rzeczywistych,
- Szósta dyrektywa w sprawie AML/CFT, która ma zastąpić dotychczasową Dyrektywę 2015/849 (Dyrektywa AML IV) zmienioną Dyrektywą 2018/843 (Dyrektywa AML V). Nowa dyrektywa będzie zawierać przepisy wymagające implementacji do prawa krajowego państw członkowskich. Przepisy te mają dotyczyć m. in. krajowych organów nadzoru i jednostek analityki finansowej państw członkowskich (takich jak w Polsce Generalny Inspektor Informacji Finansowej),
- Zmiana rozporządzenia z 2015 r. w sprawie transferów środków pieniężnych w celu śledzenia transferów kryptowalut (Rozporządzenie 2015/847/UE.)

Nowy organ nadzoru na poziomie UE

Rola nowego organu UE

Do jego zadań należeć będą:

1. monitorowanie rozwoju sytuacji na rynku wewnętrznym i w państwach trzecich oraz ocena zagrożeń, podatności na zagrożenia oraz ocena ryzyka w odniesieniu do prania pieniędzy i finansowania terroryzmu;
2. gromadzenie informacji na temat niedociągnięć stwierdzonych w stosowaniu przepisów AML;
3. monitorowanie i wspieranie realizacji zamrożenia aktywów w ramach unijnych środków ograniczających na całym rynku wewnętrznym;
4. wspieranie, ułatwianie i wzmacnianie współpracy i wymiany informacji między podmiotami zobowiązanymi a organami publicznymi w celu wypracowania wspólnego rozumienia ryzyka i zagrożeń związanych z praniem pieniędzy i finansowaniem terroryzmu, przed którymi stoi rynek wewnętrzny;
5. pośredni i bezpośredni nadzór nad wybranymi unijnymi instytucjami zobowiązanymi z sektora finansowego.

Pod **bezpośredni nadzór** podlegać będą podmioty z sektora finansowego wybierane w ramach okresowego, prowadzonego **co 3 lata**, wyboru, w oparciu o następujące kryteria:

1. instytucje kredytowe prowadzące działalność w co najmniej siedmiu państwach członkowskich oraz charakteryzujące się wysokim profilem ryzyka w co najmniej czterech państwach członkowskich,
2. inne instytucje finansowe, które prowadzą działalność w co najmniej dziesięciu państwach członkowskich oraz charakteryzują się wysokim profilem ryzyka nieodłącznego w co najmniej jednym państwie członkowskim

Nowy organ nadzoru na poziomie UE c.d.

Utworzenie nowego organu planowane jest na 2023 r.
a pełnię swych uprawnień osiągnie on w 2026 r.

Prawdopodobnie, większość uprawnień nadzorczych pozostanie
przy organach krajowych

- Potrzeba wynikająca z braku harmonizacji;
- Stosowane bezpośrednio – bez konieczności implementacji do porządku krajowego;
- Ustanawia m.n. jednolitą definicję:
 - Polityk i procedur, które powinny wdrożyć IO
 - Oceny ryzyka IO i tryb jej przeprowadzania
 - Wyznaczonego „Compliance Officera”
 - Szeregu obowiązków raportowych
 - Wytycznych dot. CDD oraz KYC
 - Katalogu Instytucji Obowiązanych

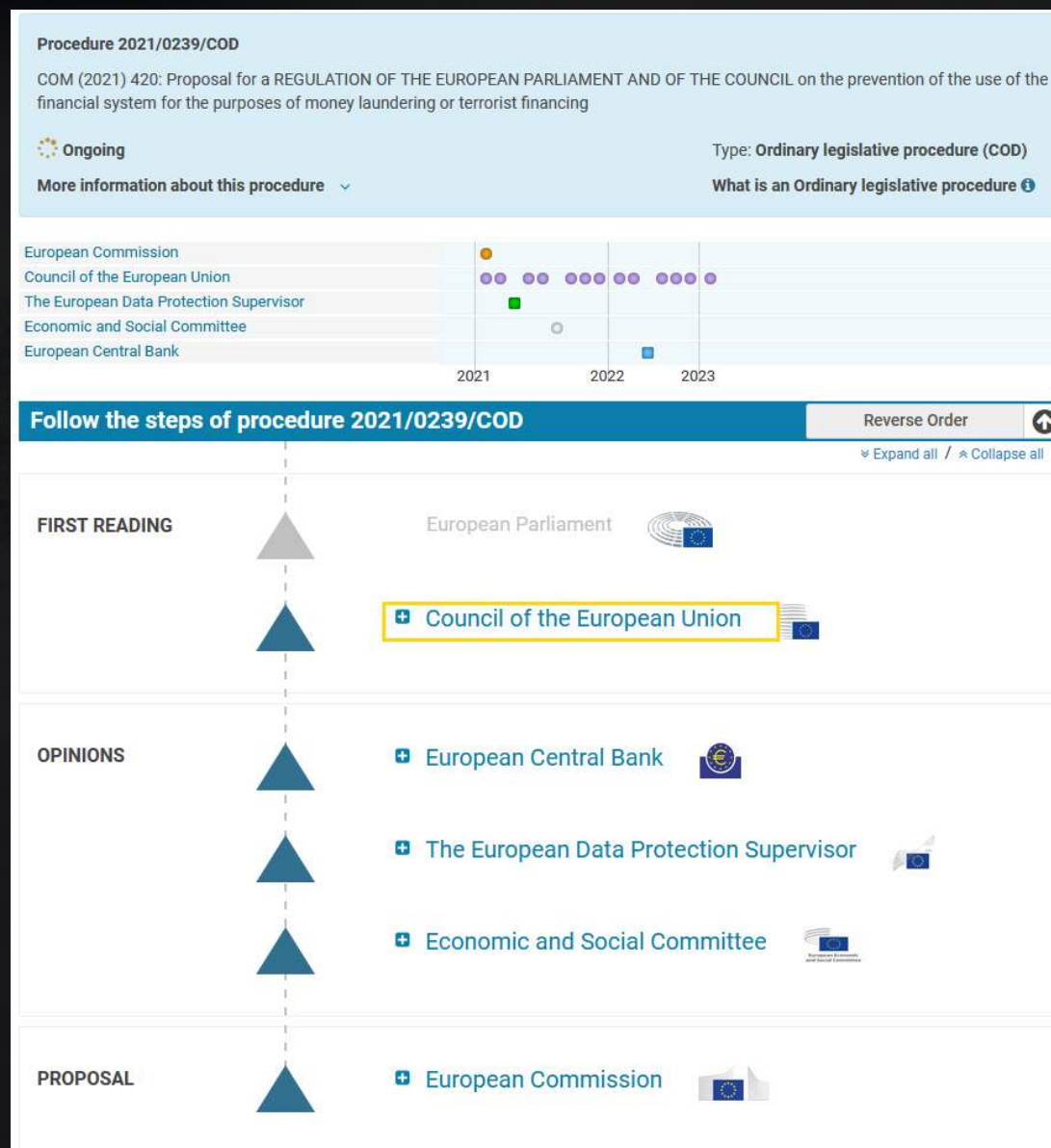
- Do katalogu IO zostaną dodane następujące podmioty:
 - dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów
 - dostawcy usług finansowania społecznościowego
 - kredytodawcy kredytów hipotecznych i konsumenckich oraz pośrednicy kredytów hipotecznych i konsumenckich niebędący instytucjami kredytowymi ani finansowymi
 - podmioty działające w imieniu obywateli państw trzecich w kontekście programów ułatwień pobytowych dla inwestorów

Usunięte z katalogu zostaną podmioty prowadzące handel towarami z wyjątkiem podmiotów prowadzących handel metalami szlachetnymi i kamieniami szlachetnymi.

Rozporządzenie AML/CFT - proces legislacyjny

Planowana data
stosowania
Rozporządzenia to
3 lata od daty jego
wejścia w życie.

Kolejny etap to procedura
trialogu (Parlament,
Komisja, Rada)

Rozporządzenie AML/CFT - wdrożenie

Wejście w życie Rozporządzenia AML/CFT oraz rozpoczęcie jego stosowania będzie wymagało szczegółowego przeanalizowania dotychczasowych procesów dotyczących raportowania, środków bezpieczeństwa finansowego, procedur wewnętrznych (w tym podziału kompetencji) pod kątem zgodności z nową regulacją.

Treść projektu:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:52021PC0420>

Wyrok TSUE ws. jawności rejestrów beneficjentów rzeczywistych

„W dniu 22 listopada 2022 r. Trybunał Sprawiedliwości UE (TSUE) wydał wyrok, na mocy którego uznał, że przepis dotyczący publicznego udostępniania danych beneficjentów rzeczywistych podmiotów o charakterze korporacyjnym i innych podmiotów prawnych utworzonych na terytorium UE, jest nieważny.

Uzasadniając swoje rozstrzygnięcie, TSUE powołał się na prawo do poszanowania życia prywatnego oraz konieczność ochrony danych osobowych w kontekście celu ogólnego Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/849 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie zapobiegania wykorzystywaniu systemu finansowego do prania pieniędzy lub finansowania terroryzmu, stwierdzając, że o ile publiczny dostęp do informacji o beneficjentach rzeczywistych może przyczynić się do realizacji celu zapobiegania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu, o tyle nie jest konieczne by informacje o beneficjentach rzeczywistych podmiotów były we wszystkich przypadkach udostępniane każdej osobie.”

Źródło: J.Solnica *Jawność Centralnego Rejestru Beneficjentów Rzeczywistych z perspektywy wyroku TSUE*, opubl.: <https://crido.pl/blog-law/jawnosc-centralnego-rejestru-beneficjentow-rzeczywistych-z-perspektywy-wyroku-tsue/>

Dziękuję za uwagę

**Zespół Bezpieczeństwa Banków
Związek Banków Polskich**

kontakt: bcc@zbp.pl
alert@fincert.pl